

سرمد علی غزنوی

۱۳۰۷

پنجشنبہ کو ناری نشرو اولونوفنی و ابرنی ہفتہ ملک غزنہ

بدل اشترا:

برسنہ لکی (ہوستہ اجرتیلہ برابر) ۵۰ غروش
آلتی آبانی ۳۰ غروش

نسخہ سی ۱ غروشہ

Le N° 1 Piastre

ادارہ خانہ و مطبعہ س:

استانبولہ باب عالی جادہ سنہ ۱۲۸۰ محل مخصوصہ

درج ایدلین اوراق اعادہ اولغاز

مُتَنَقِّحْ كِه

میراناک لسانی

حيوانات تكلم ايدم بيليرمى؟ فى الحقيقه بومسئله پك اسكى بر شى اولوب هر سته بردفمه ارباب فن طرفندن درخاطر اولدني خالده نهايت اونوتولور. عجباً، حقيقه حيوانك كندى حسياتى برى برلرینه نقشه، ياخود بو حسياتى بر لسان آخره نقل و ترجمه اقتدارى وارميدر؟ ايسته بومسئلهك اهميت فوق العاده جالب دقتدر.

طبيعويندن اكثرى حيوانك سوز سوله دكاريه قانع اولمشدر. طبيعيون مشهوردن وفرانسه دارالفنوى اعضاسندن موسيو (لافاژه دوتيه) بوبابده اصلا شهب اتمه بوب، حتى حيوانك لسانه دائر نشر استديزش اولدني مطالعات بعض ساده دلانك تشويش اذهانه سبب اولمشدر.

واقعا، حيوانك صدرالندن معنى چيقارمق بر درجه قدر قولاي دكلسده تحولات اصوات ايله يكد. يكرندن تفريق اوله جق صورتده كي آهنگلر يك بر قصه معنائى افاده ايلديكني ده قبولدن امتناعه محل يوقدر.

برطاوغك، كومسندن چيقدني كچي، غايت فرق اولور صورتده اوتتمسك نديمك اولدني بر جفتجي پك اعلى بيلير. خروسك چوق عىل برر بولديني آنده اوتتمك باشلامه سيله طاووقلرك هان اوخله قوشدقلى كورولور. خروسك اوتوشى طبيعى: «قوشوكر بورابه كلكر!» ديمك اولمايدركه طاووقلد، اورابه قوشونلر. موسم ديمك سحرگاهنده فرياد غنديل هر كچه معلومدر. بلبل، بواوسنك بردشمن طرفندن محو و خراب ايديله جكنى سزدكي كچي قيصيق وبوغوق برسيله باغيرمغه باشلاركه ديشي هان بواودن فرار ايدر. ديمك اوليوركه بلبل بوسيله اعلان خوف و دهشت ايدسيور!

«اسپوز»ك اوزونجه بر قاصله ايله باغيره رق وسنى اوزانه رق ديشيى چاغيردني كورولور. ممالك شاليده قوشك بو حالندن استفاده ايلمشدر. بورالده

اسپوزك لسانى پك كوزل صورتده آكلاشلمشدر: برچوق اركك اسپوزلر تدارك اولوب كوزلرى كور ايلدكدن صوكره برقصه قونولور، يانلرندى دى آريجه برقصده اولدني خالده برديشى اسپوز بولندورلور. كور اسپوزلر حساب عاشقانه لرى افاده شخنده زمزميه باشلايوب قوت. تارنك ضياعنه قدر بو حال اوزره دوام ايدلر؛ حتى بوندن، حيوانك بو حالده بيله كندى ديشيى — برى طرفده، جلب اتمك اوزره تغى ايدن — رقيه تسليم اتمك ايسته مديكى آكلاشيلير! اك ابي اوتن اسپوز پك مقبول اولوب «غلب» صفيله ياد اولور؛ حتى بلچيقاده اسپوزلر مسابقه قونولورق اك ابي اوتن اسپوزك صاحنه پك چوق يارملر ويريلير.

حيوانات بسيله نلر، هنديلرك برطاوشانى اسير استدكلى و قصده كي باغيرملرني پك اعلى آكلارلر. هنديلر بوبله بر آوى اله كچيردكلى كي هان اطرافى قوشادوب طاوشانده قورقوسندن يره سربلى قايلر. ياكوپكلر؟ كوپكلرك صاحبلى كوردرك اظهار استد. كلرى حسيات نمونيه دائر عوعوه لرندن، حدتلرندن اولوملرنه قدر پك چوق مثاللر ايراد اولنه بيلير.

موسيو (لافاژه دوتيه) بوبابده وقعه آتيني حكايه ايدسيور:

«ايكسى اركك، برى ديشى اولق اوزره اوچ بكجي كوپكي، برقاج كچندن برى كچييارلر پك غريب صورتده اولومقه ايدلر. بواولوملرينه بعضا اينلمه ده قاراشتمده ايدى. بو حيوانلر يوالرني ترك ايدمرك قاينك اوكنده اوچي ده برلرینه صارلش اولدني خالده طورمقه ايدلر. آنرك بو حالى عجباً نهين افاده اتمكده ايدى؟ دقت اولدى، ينه قاينه صيغندقلى كورولدى. مكر بوجك بر قورت بونره شدله تعرض ايدسيورمش! واقعا اوچ كوپك بر قورده مقابله ايدم بيلير سده كوپكلرك اوچينكده خوف و دهشتندن تاب و توانلر قلاماشدى. هان بولندلغز خانهك بغيرمى آتيله قورت فراره شتابان اولدى. آرقسندن تفك آنه رق ياره لادق. تكرار قاچدى.

کو پکارده آرتق سسیرنی کسەرك قانی اوکنه یقیلی ویردیلر .

یکن قیش بورابه بنه برقورت کلەرك دیشی کوپکە تعرضه بوغازندن یاقه لایوب کوتورمکه ایکن عولامه سیله کوزل بریره نه کوپکی امدادینه یئشوب قورنارمش ایدی . قورت آرتق بر دهاکله مەمشدر . بوندن آکلاشیلیورکه کوپکار اولومقله استمداد ایدیورلر .

او حالده حیوانلک لسانه فصل اناغاملی ؟ موسیو (لاقازە دوتیه) نک مالک اولدینی بریره کوپکی هر آقشام کلیر ، خانەنک اطرافنی طولاشیر ، قابیلردن هر برینه ایکی اوج دفعه باشنی اورور ، باشنی یوقاری قالدیردق شویله سویله مک ایستردی : «ایشته ، بن بورادهم !» بعده کال سکوله اورمان ایچه طالارق یه قولانغی کریده اولسق اوزره کیدر ، هر کون بو متوال اوزره حرکت ایلردی . کچیلین کیمەدن برمساعده المنسزین تکرار اطرافنی دوره جیقاراق خانەنک حقیق بر بکچیسی ایدی . عجبا کوپکک بو عولاملەری نەنی افاده ایدر ؟ شەهسزکه کوپک بو سسله کندیسنک نظارت کامەلده بولندیغنی و کیمەنک خانەیه تقریبه مساعده ایتیمه جکینی سویله مک ایستردی . روماتیزمه علته کرفتار اولان او کوپکلری ایرکندن — یانه جق درجه یه قدر — آتسه تقریباً چمکی سورلر . بعضیلری بیوک براوجاق یانده ایصغنی اعتیاد ایدغش اولوب بونلر میانده بولان براختیار کوپک انی بریراله کچیرمک اوزره اک صوکره یه قالدردی . بر کون کویا بری کلیورمش کبی عولامه باشلادی . بتون کوپکار قانی به قوششدیلر . اختیار کوپک کمال آسودکی ایلە آتشک کوللری اوزرینه یاسیلویردی . بو کوپک هر دفعه بویه اوجاق باشنده بر بوله منجه بو صورته باغیر و بتون کوپکلری قانی به قوشدوردقن صوکره آتشک اوکنه چوکردی ! دیمک اولیورکه آنک بوسی آرقەداشلرینی آلدایوردی . ایشه حیوانلک لسانی بویه سس نغزلندن عبارتدکره بز هنوز ده ا نلری لایقيله وحقيله آکلاهیە میوزر .

پارسده موسیو (لاقازە دوتیه) نک برپایانغی [سبغا]

اولوب . هم نوعی کبی پک کوزل سویله مکده . وهر کله بی — معناسنی اوکرغش کبی — ادا ایتمکه در . حیوانک یه جک بر شیشی قالمانجه غایت تحف برادا ایلە «قوتوم» بی چاره صحیان ! « دیه سویله مکده باشلار . بو کلەرلک نه دیمک اولدیغنی خانە خلقی آکلار . پایانغ تازە الما جکر دکنه پک بایلیر . الما جکر دکی حیوانک یتشمه یه جکی بریره قونوله یاواش یاواش مرلده نرق ، «قوتونچم» ! دهرک جکر دکلرک ویرلەسنی رجا ایدر ! بر کره غاغەسنه کچیردیک کبی غایت کونج تعبیرات ایلە برابر «اوخ ! اوخ !» دیه یمکه باشلار ! حیوانک قیقنی آرتیران شی . سویله دیک سوزک غادی بر «سوز» دکل ، بلکه بر «نغمه صدا» اولماسی دره نغمه ایشه بوراده برشرقیدن عبارتدر .

فرانسه مک جنوب ایالاتنده بویولمش اولان برپایانغ کویولرکی عین ایتکی ، ضدینه کیدلیدی حالده شتم ایتکی اوکرغش ، وسار پایانغلر کبی قهوه یه صوک درجه میتلی اولمشدر ! حتی بر کون قهوه سنک ایچه برمقدار قونیاق علاوه ایدیلەرک قهوه قاشینی ایلە ویرلیدیکنده برطاسم شغلر ایتمکه باشلامشدرکه حیوانک بویه تحف صورته شتم ایتمسی بتون حضاری کولمکن بایلتمشدر !

آمریقا حیوانات معللندن موسیو (غازنر) استخده برذلک مایمون لسانی حقنده کی تدقیقاتی یکن نضهلر مزک برنده یازمشدق . بوکره یه آمریقا غزته لرندە اوقوندیغه کوره غازنر کشفاتی پک ایلری به کوتورمکه و نسیاج مطلوبه حاصل اوله جق درجه یه وارمقده در .

محمد غزت

§

وادی عدم

کره ارضک منقسم اولدینی بش قطعه دن اوقیانوسیا قطعه سنده کأن وفتنکه تابع بولنان (جاوه) آطه سنده بروادی وارددرکه حال و شانه نظراً «وادی عدم» دیمک صحیح اولور .

بروای کیدوب کورمش اولان بر سیاح «سان —